

ULLOQ Septemberip 8 2023

UKA2023/45

Najugaq qimannagu isumaginninnermi siunnersortitut ilinniarfimmik pilersitseqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit)

Siumumiit aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqartumut, Peter Olsen, Inuit Ataqtigiinneersumut qujavugut.

Siullermillu eqqaaqqaarusupparput Naalackersuisup akissuteqaataa sivirusumik utaqqimaarsimagatsigu, ullaag manna aatsaat akissuteqaataat tiguarput, taamaattumillu piffissartoqqilluta ullaag manna Siumumiit akissuteqaatissarput nutamik tuaviortumillu qulaajaaqqilluta suligasuaqqippugut. Tamanna ajorpoq. Taamaammattamanna Siumuminngaanniit uparuarumavarput, tassami una siunnersuut Aggustimiilli nassiunneqareersimammat, tupinnalaarpoq Naalackersuisumit piffissaagallartillugu akissuteqaatiliorfigneqarsimangimmat. Suliat pimoorullugit suliniarluni utaqqimaarnarpoq, pingaaruteqarluinnarpormi Naalackersuisut akissuteqaataannik ersarissaassuteqartumik peqarnissaq, sattallutami ingerlaarniarsinnaannginnatta. Taamaattumik Naalackersuisut kaammattorusuppagut qulequtaq sugaluarterluunniit siusinaarnerusumik akissuteqaateqarfigisassagaat.

Siunnersuuteqartup tunngavilersuutaani Perorsaanermik Ilinniarfik tunngavilersuutigivaa, tunngavilersuutaaniitorlu ippigivarput, tassami Perorsaanermik Ilinniarfimmi Ilulissaniittumi Isumaginninnermik Siunnersortinngorniartoqarsinnaanera taakkartormagu, Siumumiilli tamanna ilisimavarput taamaanngitsoq, tassami Ilulissani Perorsaanermik Ilinniarfiup ilinniakkatut neqeroorutaa allaavoq, tassaammammi Isumaginninnermi Suliaqarnermi Siunnersorti, taamaammallu taanna ilinniagaq Isumaginninnermik Siunnersortiunani. Tassami nalunngisatsitut Isumaginninnermi Siunnersortitut ilinniarfik Ilimmarfimmi ilinniakkatut neqeroorutaasoq taamaallaat piuvoq. Isumaginninnermik Siunnersortitut ilinniagaq bacheloriuvoq, aappaalu Isumaginninnermi Suliaqarnermi Siunnersortitut ilinniagaq ilinniagartuutut taaguuteqarluni, tassa danskisut akademiuddannelse. Taannalu ilinniagaqareersimasunut ilinniakkamik qaffassaaffittut neqeroorutaalluni. Taannalu najugaq qimannagu ilinniagaalluni, taamaallaallu illoqarfimmut isumaqataaffiusumut, kommunep ilinniarfiullu isumaqatigiiffigisaanut, sapaatit akunneri marluk ukiumut marloria ingerlanneqartarluni, sinnera najugaqarfigisamit suliffeqaatigaluni ingerlanneqartarluni.

Taamatut ersarissaassuteqarluta aallarniuteqarluta, siunnersuuteqartup siunnersuutaa soqutiginarpoq, tassami inuiaqatigiinni ilinniarnep siuarsartuarnissaa Siumumit soqutigilluinnakkatta ilagimmassuk. Nunatsinnilu ilinniartitaanermut tunngasut misissorluarlugit, nunatsinnut pitsaasumik sunniuteqarluarnissaannik eqqarsarluarnissaq, suut amigaatigineqarneri qulaajartuarnissaat, suut inerisarluarneqarsinnaaneriniq eqqartueqataajuarnissaq pilersitsisinnaanerillu Siumumit soqutigilluinnarpagut.

Ullutsinni nittartagaq atorlugu sorpassuit ilinniarsinnaalernikuuagut. Nunatsinni tamanna eqqummaariffiginngippallaaqaarput. Tuluttut oqaatsit nittartagaq atorlugu kalaallisut nutserneqarsinnaanngortuuppata, ilinniagarisinnaasat amerlasoorpassuit, amerlasuutigut nammineq akiliinikkut, ilinniagarineqarsinnaalernikuupput. Alimasissumillu atuartsineq aammalu ilinniagaqarsinnaaneq nunatsinnissaaq misilittagaqarfigilereernikuuagut. Coronap eqqullarmatigut puigussanngilarput ilinniarfiit atuarfiillu pitsaasumik alimasissumik atuartsimmata, ilikkarneqarluarluni pimmat ilikkakat katersorluarneqarsinnaalluarput.

Isumaginninnermi Siunnersortinngorsinnaaneq najugaq qimannagu ilinniagarineqalernissaanut eqqarsaat soqutiginarput. Sineriatsinni ilaquuttat qimannagit ilinniarsinnaanerit tapersornarput, misilittakkammi takutippaat iluatsiffiulluarsinnaasoq. Iluatsilluarnissaanulli pingaarluinnarpoq ilinniakkap suliarilluakkamik sinaakkuseqqaarneqarnissaa, ilinniartitsisullu pitsaasut ilisimatuut atorsinnaanissaat.

Tassami Ilulissani Perorsaanermik Ilinniarfik allamiit tikillutik ilinniartitsisoqartarnerat ilisimaarivarput. Akerliani Ilisimatusarfimmi ilisimatussutsikkut ilinniagallit piusut. Taamaammat piffik qimannagu Isumaginninnermik Siunnersortinngorniarsinnaalernissaq suliasaq siunissami piviusunngorsinnaasoq, Ilisimatusarfimmit suliarineqarpat, akuersaarsinnaavarput.

Ataatsimiititaliamili ilinniarnertuunngorniaqqaarluni isumaginninnermut siunnersortinngorniarsinnaaneq danskisullu piumasaqaateqarnera misissoqqunarpoq, tassami ilaatigut kalaallisut oqaasiliinnarnik isumaginninnermi siunnersortinngorniarfimmi ilinniartitsisoqarsinnaaratartoqarsinnaanera soqutiginarpat. Saniatigullu ilinniutit kalaallisut sananeqarsinnaappata ilinniusiortunut pitsaasumik aningaasartaqarnissaanik malitseqassasoq qulaajarlugu misissoqqunarlunissaaq. Tamakku tamarmik pisariaqarput nunatsinni inuiaqatigiit amerlanersaat periarfissinnaanissaannik angutserinitsinni. Kalaallisullu oqaatsitsinnik ilinniusiorsinnaasut pisariaqarteqigatsigit.

§37-mi apeqquteqarsimasut marluk atuarakkit akissuteqaammi erserpoq najugaq qimannagu isumaginninnermik ilinniagaq missingersorlugu ukiumut 1,5 – 2,5 mio kr missaannik naleqartoq, ukiullu sisamat ilinniagaasarmat, ukiut sisamat 6 – 10 mio kr missaanni ilinniagaq naleqassalluni.

Naalackersuisut allaannguutissatut siunnersuutaat **“Najugaq qimannagu isumaginninnermi siunnersortitut ilinniariaatsimik, pisariaqartitat aallaavigalugit misissuinissamik Attassinissamut Siuariartornissamullu Pilersaarut 2-mi, aaqqissuusseqqinnermi siunnerfik 1, Ilinniartitaanerup piginnaasallu qaffasinnerat suliarineqarnerani pissasoq Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”** Siumuminngaanniit ilalerlugu siunnersuut Kultooreqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut Ilisimatusarnermullu ataatsimiititaliamut qulaajagassanngorlugu ingerlateqqippaput.

Oqaaseqartoq, Najaaraq Møller Siumut